

การศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในสาธารณรัฐฟินแลนด์*

FREE EDUCATION IN THE REPUBLIC OF FINLAND

สัญชัย นิระมล

Sanchai Niramol

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: sanchai.n62@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

สาธารณรัฐฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนจึงทำให้สาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่เก็บค่าเล่าเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ระบบการศึกษาของฟินแลนด์มีลักษณะพิเศษ คือ มีการศึกษาชั้นก่อนประถมศึกษา (Pre-Primary Education) เป็นเวลา 1 ปี และการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบครบวงจร (Comprehensive Education) อีกเป็นเวลา 9 ปี โดยสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกบัญญัติและให้การรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ (The Constitution of Finland) ส่วนการศึกษาในระดับอื่นมีบทบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Act), พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (Act on General Upper Secondary Education) และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (Universities Act) ทั้งนี้ รัฐบาลฟินแลนด์ได้ขยายการศึกษาภาคบังคับให้เพิ่มขึ้นจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (Act on Compulsory Education) นอกจากนี้ สาธารณรัฐฟินแลนด์ยังมีสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ อาหาร บริการขนส่ง และที่พักสำหรับนักเรียน รวมถึงมีมาตรการสนับสนุนการศึกษาเป็นทุนเรียนและเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา นโยบายการศึกษาของฟินแลนด์มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความเป็นอยู่ที่ดี และความเป็นสากล มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพของสังคมฟินแลนด์ โดยนโยบายการศึกษาดังอยู่บนหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาถูกมองว่าเป็นจุดจบในตัวเอง การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็น

* Received 20 October 2019; Revised 28 November 2019; Accepted 24 December 2019

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นที่ความสุขในการเรียนและบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมความเป็นอิสระของนักเรียนในการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียน ซึ่งเป็นบริการด้านสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมการอุปโภคบริโภค บริการสุขภาพ การเดินทาง และการพักอาศัย ซึ่งเอื้อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

คำสำคัญ: การศึกษา, ไม่มีค่าใช้จ่าย, สาธารณรัฐฟินแลนด์

Abstract

The Republic of Finland values equality and access to education. Considering education as a human right, the Republic of Finland does not charge tuition fees from pre-primary education to tertiary education. The Finnish education system is characterized by a one-year pre-primary education and comprehensive education for another 9 years, where the right to basic education is provided in the Constitution of Finland, while other levels of education are provided in specific laws, such as the basic education act, the act on general upper secondary education, and the universities act. The Finnish government has extended compulsory education up to upper secondary education. By enacting the act on compulsory education, the Republic of Finland also offers education-related welfare such as food, transport, and accommodation for students. Scholarships and student loans are examples of educational support measures. Finland's education policy has key elements : quality, Well-being and universality aiming to promote the efficiency of society by the policy of dividing education according to the principle of lifelong learning. Develop the school to be a learning community. Independence and school life social welfare services are available that cover consumption, health services, travel and accommodation. Giving children access to education thoroughly.

Keywords: Education, Free of Charge, Republic of Finland

บทนำ

สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นประเทศในกลุ่มนอร์ดิกซึ่งอยู่ในยุโรปเหนือ มีประวัติศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับประเทศข้างเคียงอย่างสวีเดนมาเป็นเวลานาน โดยถูกกล่าวถึงในฐานะประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกและมักจะได้รับการจัดอยู่ในอันดับสูงเมื่อเปรียบเทียบการศึกษาในระดับนานาชาติ การศึกษามีความสำคัญระดับชาติในฟินแลนด์มานานกว่าสามทศวรรษ ซึ่งกว่า 30 ปีที่ผ่านมาได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่ การพัฒนารากฐานของประเทศอย่าง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยหลักการพื้นฐานประการหนึ่งของการศึกษาของฟินแลนด์ คือ ทุกคนต้องมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมคุณภาพสูงอย่างเท่าเทียมกัน ประชาชนทุกคนต้องมีโอกาสในการศึกษาแบบเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ อายุ ความมั่งคั่ง ภาษา หรือถิ่นที่อยู่ ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานในการศึกษาและวัฒนธรรมได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ขณะที่นโยบายการศึกษาของฟินแลนด์มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความเป็นอยู่ที่ดี และความเป็นสากล มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพของสังคมสังเคราะห์ฟินแลนด์ โดยนโยบายการศึกษาตั้งอยู่บนหลักการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาถูกมองว่าเป็นจุดจบในตัวเอง การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นที่ความสุขในการเรียนและบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมความเป็นอิสระของนักเรียนในการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียน (Future policy, n.d.) ซึ่งเป็นบริการด้านสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมการอุปโภคบริโภค บริการสุขภาพ การเดินทาง และการพักอาศัย ซึ่งเอื้อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

เนื้อหา

สิทธิทางการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา

ระบบการศึกษาฟินแลนด์ประกอบไปด้วยการศึกษาปฐมวัย (Early childhood) สำหรับเด็กทารกและเด็กเล็ก, การศึกษาก่อนประถม (Pre- Primary Education) สำหรับเด็กอายุ 6 ปี โดยใช้เวลาเรียน 1 ปี, การศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน (Basic Education) สำหรับเด็กอายุ 7 – 18 ปี เรียนเป็นเวลา 11 ปี และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับเยาวชนอายุ 16 – 19 ปี

1. การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education and Care) เด็กปฐมวัย อายุ 0 – 6 ปี ทุกคนจะต้องมีได้รับการดูแลและส่วนร่วมในการศึกษา โดยถือเป็นสิทธิสากลของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดการศึกษาในสถาบันรับเลี้ยงเด็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กแบบครอบครัว การศึกษาในวัยนี้จะมีค่าธรรมเนียมปานกลางสำหรับครอบครัว

2. การศึกษาก่อนประถมศึกษา (Pre-Primary Education) เมื่อเด็กอายุ 6 ปี จะต้องรับการศึกษาภาคบังคับในชั้นก่อนประถมศึกษาเป็นเวลา 1 ปีก่อน แล้วจึงจะได้รับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ซึ่งเทศบาลต้องจัดการศึกษาระดับเตรียมประถมศึกษาให้อย่างน้อย 700 ชั่วโมงต่อปี โดยใช้เวลาครึ่งวันสำหรับกิจกรรมก่อนประถมศึกษาและอีกครึ่งวันสำหรับการศึกษาและการดูแลเด็ก ซึ่งการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นบริการที่ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว กรณีเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจจะให้เข้าเรียนได้ตั้งแต่อายุ 5 ปี โดยใช้เวลาในการเรียน 2 ปี

3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาภาคบังคับจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อเด็กอายุได้ 7 ปี โดยจะใช้เวลาในการศึกษา 9 ปี โดยเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะครบวงจร (Comprehensive Education) ครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนแบบครบวงจร (Comprehensive School) ประกอบไปด้วยเกรด 1 – 9 ซึ่งการศึกษาระดับนี้เป็นบริการที่ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน รวมถึงสื่อการเรียนรู้ อาหารประจำวัน บริการด้านสุขภาพและสวัสดิการ ตลอดจนการเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนหากทางไปโรงเรียนไกลหรืออันตราย โดยเทศบาลมีจะหน้าที่ในการจัดการศึกษาแบบครบวงจร (Eurydice, 2019)

สิทธิทางการศึกษาได้ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฟินแลนด์ (The Constitution of Finland) หมวดที่ 16 สิทธิทางการศึกษา (Section 16 Educational rights) ในมาตรา 16 ระบุว่า “ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และยังได้บัญญัติให้การรับรองความเท่าเทียมทางการศึกษาไว้อีกว่า “รับประกันว่าทุกคนจะได้รับบริการการศึกษาอื่น ๆ ที่เท่าเทียมกันตามความสามารถและความต้องการพิเศษของพวกเขา ตลอดจนโอกาสในการพัฒนาตนเองโดยไม่ถูกกีดกันจากความยากลำบากทางเศรษฐกิจ”

การศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Act) ในมาตรา 9 ได้กำหนดระยะเวลาการศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษาไว้ว่า “ขอบเขตของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานมีกำหนด 9 ปี การศึกษาระดับเตรียมประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมโดยสมัครใจมีระยะเวลา 1 ปี” โดยกำหนดให้

เป็นหน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กวัยเรียนในโรงเรียนภาคบังคับที่อาศัยอยู่ในเขตนั้นและการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในระหว่างปีก่อนการศึกษาภาคบังคับ ทั้งจะต้องจัดการศึกษาในเขตเทศบาลเพื่อให้นักเรียนเดินทางไปและกลับจากโรงเรียนอย่างปลอดภัยและสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในแง่ของที่อยู่อาศัย ที่ตั้งของโรงเรียน และสถานที่ใช้ศึกษาอื่น ๆ และการขนส่งสาธารณะ

พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีการจัดสวัสดิการที่เอื้อต่อการศึกษาของเด็ก ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นสิทธิอันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ มาตรา 31 ที่กำหนดว่า “การเรียนการสอน หนังสือเรียนที่จำเป็นและสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ และอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน” ทั้งนี้ เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษ มีสิทธิเพิ่มเติมที่จะได้รับบริการแปลความหมายและความช่วยเหลือที่เขาต้องการ เพื่อเข้าร่วมในการศึกษา บริการการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงความช่วยเหลือพิเศษโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และนักเรียนที่เข้าศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการดูแลและจัดสรรอาหารที่สมดุลและเหมาะสมในทุกวันที่โรงเรียน

นอกจากนี้ นักเรียนยังมีสิทธิได้รับสวัสดิการที่จำเป็นโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับการมีส่วนร่วมในการศึกษาตามมาตรา 31a ซึ่งสวัสดิการนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมและรักษาการเรียนรู้ที่ดี สุขภาพจิตและร่างกายที่ดี และความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม และเงื่อนไขที่เอื้อต่อสิ่งเหล่านี้ และถ้าระยะทางไปโรงเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือในการศึกษาเพิ่มเติมโดยสมัครใจเกิน 5 กิโลเมตร นักเรียนจะได้รับบริการรับส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ถ้าระยะทางของนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาจากบ้านไปโรงเรียนหรือจากสถานรับเลี้ยงเด็กไปยังสถานที่ศึกษาก่อนประถมศึกษาเกิน 5 กิโลเมตร ให้นักเรียนมีสิทธิได้รับพาหนะโดยไม่มีค่าใช้จ่ายจากบ้านโดยตรงถึงสถานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หรือจากสถานรับเลี้ยงเด็กจนถึงสถานที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และจากบ้านที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงสถานรับเลี้ยงเด็กตามมาตรา 32 อย่างไรก็ตามนักเรียนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาโดยสมัครใจเพิ่มเติม หรือในการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะได้รับบริการขนส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย เมื่อการเดินทางที่กล่าวถึงข้างต้นยากเกินไป ต้องใช้กำลังมาก หรือเป็นอันตรายเมื่อพิจารณาจากอายุของนักเรียน หรือสถานการณ์อื่น ๆ ทั้งนี้ ทางเลือกอื่นสำหรับการขนส่งโดยไม่มีค่าใช้จ่าย คือ เงินอุดหนุนที่เหมาะสมสำหรับการขนส่งหรือพานักเรียนไปโรงเรียนซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อสุดท้าย

แต่ถ้าการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการศึกษาเพิ่มเติมไม่สามารถจัดได้เพราะการเดินทางยากเกินไป ต้องใช้กำลังมาก หรือเป็นอันตราย ให้ นักเรียนมีสิทธิได้รับที่พักและอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งในระหว่างปีการศึกษานักเรียนจะได้รับสิทธิเดินทางระหว่างที่พักกับบ้านได้โดยไม่เสียเงินในช่วงวันหยุดและวันหยุดสุดสัปดาห์

4. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper Secondary Education) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น มัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (General Upper Secondary Education) และอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Vocational Upper Secondary Education) โดยทั่วไปเด็กอายุตั้งแต่ 16 – 19 ปี จะเข้ารวมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนเด็กที่อายุมากกว่าจะเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับนี้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป (Act on General Upper Secondary Education) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนเติบโตเป็นคนที่ดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรอบรู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณภาพในการประกอบอาชีพ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างหลากหลาย โดยพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย รวมถึงสวัสดิการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในมาตรา 34 ระบุว่า “ค่าเล่าเรียนและคำแนะนำสำหรับการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับนักเรียน และการสอบเข้าหรือการทดสอบความถนัดนั้นไม่เสียค่าใช้จ่าย” อย่างไรก็ตาม อาจมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่สมเหตุสมผลสำหรับการสอนในต่างประเทศและสำหรับการสอนในภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาฟินแลนด์ สวีเดน ซามิ โรมานี หรือภาษามือที่ให้บริการโดยองค์กรเอกชนหรือมูลนิธิ นอกจากนี้เยาวชนที่ศึกษาเต็มเวลา ในฐานะนักเรียนจะได้รับอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในวันที่เรียนในสถานที่ที่กำหนดโดยสถานศึกษา และที่พักในสถานที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ให้บริการการศึกษานั้นไม่เสียเงินสำหรับนักเรียนด้วยเช่นกัน

รัฐบาลฟินแลนด์มีความพยายามในการขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นเป็น 18 ปี ซึ่งครอบคลุมการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ (Act on Compulsory Education) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2021 โดยพระราชบัญญัตินี้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับปรุงบริการแนะน่านักเรียนและสวัสดิการนักเรียน ความรับผิดชอบในการแนะแนวและกำกับดูแลการสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และการจัดการศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งการศึกษาสามัญและสายอาชีพ โดยจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าเด็ก

จำนวนมากเกินไปที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียง 9 ปีเท่านั้น ในอนาคตจะเป็นการยากมากขึ้นที่จะรับมือในโลกของการประกอบอาชีพโดยไม่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสูงกว่า เพราะงานส่วนใหญ่ในปัจจุบันกำหนดคุณวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับการทำงาน โดยการปฏิรูปรุ่นนี้จะค่อย ๆ ยกระดับการศึกษาและความสามารถ เชื่อมช่องว่างการเรียนรู้ ปรับปรุงความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ และยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน (Ministry of Education and Culture, n.d.) นอกจากนี้ การปฏิรูปดังกล่าวช่วยแก้ปัญหาการถูกกีดกันของเยาวชนชายขอบในฟินแลนด์และลดภาระของครอบครัวที่ยากจนด้วยการครอบคลุมค่าหนังสือและอุปกรณ์ (Yle, 2019)

สิทธิทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระดับอุดมศึกษาของฟินแลนด์มีการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2 ประเภท คือ มหาวิทยาลัย (University) ซึ่งเน้นการศึกษาด้านวิชาการ และมหาวิทยาลัยศาสตร์ประยุกต์ (University of Applied Sciences) ซึ่งเน้นการศึกษาในทางวิชาชีพ ทั้งนี้ เฉพาะมหาวิทยาลัยประเภทแรกเท่านั้นที่มีสิทธิประสาทปริญญาในระดับปริญญาเอก โดยการศึกษาในระดับนี้จำแนกเป็น 2 สาย คือ มหาวิทยาลัย ซึ่งจัดการเรียน การสอนในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก และอีกสาย คือ โปलिเทคนิก ซึ่งในระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียน 3 – 4 ปี ปริญญาโทเรียน 1 – 2 ปี และก่อนเข้าเรียนโปลิเทคนิกอาจจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย (Universities Act) มีขอบเขตการบังคับใช้กับมหาวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม เช่น University of Helsinki, University of Eastern Finland, University of Jyväskylä, University of Lapland, University of Oulu, University of Tampere, University of Turku, University of Vaasa, Åbo Akademi University, Lappeenranta University of Technology, Hanken School of Economics, University of the Arts Helsinki, Aalto University และ Tampere University of Technology เป็นต้น

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 8 ซึ่งได้กำหนดว่า การศึกษาที่นำไปสู่ปริญญาระดับมหาวิทยาลัยและการสอบเข้าที่เกี่ยวข้องกับการรับนักศึกษาเข้าศึกษานั้น นักศึกษาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตาม ค่าเล่าเรียนที่ให้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ได้กีดกันมหาวิทยาลัยจากการเสนอหลักสูตรร่วมและหลักสูตรสองปริญญา

ที่สถาบันต่างประเทศระดับอุดมศึกษาเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอันเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา และบุคคลที่สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรนอกเหนือจากภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน อาจเป็นจำเป็นต้องทำการทดสอบระหว่างประเทศที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ สำหรับกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้มหาวิทยาลัยอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ด้วย

สำหรับนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทที่สอนเป็นภาษาต่าง ๆ นอกเหนือจากภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน มหาวิทยาลัยต้องเก็บค่าเล่าเรียนขั้นต่ำจำนวน 1,500 ยูโรต่อปีการศึกษา โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บค่าเล่าเรียนจะทำโดยมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ค่าเล่าเรียนจะไม่ถูกเรียกเก็บสำหรับพลเมืองของรัฐที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจยุโรป หรือสำหรับบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวของพวกเขาที่ถือว่าเทียบเท่ากับพลเมืองของสหภาพยุโรปภายใต้สนธิสัญญาสหภาพยุโรป และค่าธรรมเนียมจะไม่ถูกเรียกเก็บสำหรับผู้ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติคนต่างด้าว มีบัตร Blue Union ของสหภาพยุโรป มีใบอนุญาตมีถิ่นที่อยู่ต่อเนื่องหรือถาวร หรือใบอนุญาตผู้พำนักระยะยาวในสหภาพยุโรปที่ออกให้แก่พลเมืองของประเทศที่สามหรือสำหรับสมาชิกในครอบครัว และมหาวิทยาลัยจะต้องมีระบบทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่เข้าร่วมการคิดค่าธรรมเนียมหลักสูตรปริญญา

กล่าวคือ นักศึกษาที่เป็นพลเมืองของฟินแลนด์รวมถึงพลเมืองของสหภาพยุโรปหรือเขตเศรษฐกิจยุโรป จะได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน ซึ่งครอบคลุมการเรียนในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาในภาษาฟินแลนด์หรือสวีเดน ยกเว้นหลักสูตรระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่สอนเป็นภาษาอังกฤษหรือ ภาษาอื่นจะต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมสมำพันธ์นักศึกษารายปี ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 80 - 100 ยูโร โดยจะนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการนักศึกษาในรูปแบบส่วนลดในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ร้านอาหารของนักศึกษาและเมื่อใช้ระบบขนส่งสาธารณะซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาของฟินแลนด์เสนอทางเลือกเป็นทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษานอกสหภาพยุโรปหรือนอกเขตเศรษฐกิจยุโรปที่ต้องชำระค่าเล่าเรียน ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีระบบทุนการศึกษาของตนเอง โดยสามารถสรุปภาพรวมระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ได้ดังนี้

อายุ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
ระดับ การศึกษา	การศึกษาปฐมวัย					การศึกษา ก่อน ประถม	การศึกษาขั้นพื้นฐาน										มัธยมศึกษา ตอนปลาย		ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก						
	สามารถเรียนโดยสมัครใจเพิ่มอีกเป็นเวลา 1 ปี																										
	ชั้นปี/เกรด																										
						0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	1	2	1	2	3	4

ภาพที่ 1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์

ทั้งนี้ ฟินแลนด์มีการถกเถียงกันในเรื่องของการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับนักเรียนนอกสหภาพยุโรป ระหว่างฝ่ายที่มีความต้องการให้เก็บค่าเล่าเรียน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการเมืองในฟินแลนด์ ตัวแทนภาคธุรกิจ และผู้จัดการมหาวิทยาลัยที่มีจุดยืนแบบเสรีด้านการศึกษาในฐานะสินค้าส่วนตัว โดยให้เหตุผลว่า โดยทั่วไปแล้วผู้เสียภาษีชาวฟินแลนด์ตกลงที่จะมีส่วนร่วมในการลงทุนที่จำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของประเทศ จึงทำให้ประชาชนจำนวนมากจึงสนับสนุนให้ชาวฟินแลนด์ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นการไม่ยุติธรรมที่จะบังคับให้ผู้เสียภาษีจ่ายเงินเพื่อการศึกษาและผลประโยชน์ทางสังคมเพื่อผู้อพยพจากต่างประเทศ ซึ่งมองว่าค่าธรรมเนียมจะกลายเป็นแหล่งรายได้ใหม่ของมหาวิทยาลัย และการแข่งขันสำหรับนักศึกษาต่างชาติช่วยยกระดับคุณภาพการสอนและทำให้มหาวิทยาลัยในฟินแลนด์สามารถแข่งขันในระดับสากลได้มากขึ้น (Full fabric, n.d.)

ในขณะที่ฝ่ายคัดค้านค่าเล่าเรียน คือ องค์กรนักศึกษาฟินแลนด์ รวมถึงนักการเมืองและนักวิชาการชาวฟินแลนด์ ให้เหตุผลว่าระบบที่ไม่มีค่าเล่าเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนจากประเทศกำลังพัฒนามีโอกาส เข้าร่วมการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น ประกอบกับการเก็บค่าเล่าเรียนจะทำให้จำนวนนักศึกษาต่างชาติลดลงอย่างมาก ดังนั้นจึงบ่อนทำลายความพยายามในการทำฟินแลนด์ให้เป็นสากลและส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความหลากหลายของนักเรียนลดลง อย่างไรก็ตาม สำหรับฟินแลนด์ ถือได้ว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชน มาเป็นเวลานาน แม้จะมีตัวแปรทางเศรษฐกิจและการเมืองก็ตามเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่การศึกษาเป็นทัศนคติทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของฟินแลนด์ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การศึกษาของฟินแลนด์แตกต่างจากประเทศอื่น (Full fabric, n.d.)

มาตรการสนับสนุนการศึกษา

ฟินแลนด์มีมาตรการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่นักศึกษา ซึ่งความช่วยเหลือทางการเงินจะอยู่ในรูปแบบของทุนเรียน และเงินให้กู้ยืม โดยเงื่อนไขและคุณสมบัติสำหรับความช่วยเหลือทางการเงินจะแตกต่างกันไป ในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

ทุนเรียน จำนวนทุนที่ได้รับการสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับอายุ ประเภทของการศึกษา การอาศัยอยู่กับ พ่อแม่ สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร ทั้งนี้ ยังอาจพิจารณาถึงรายได้ของพ่อแม่อีกด้วย และอาจได้รับสิทธิเพิ่มเติมเป็นเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อสื่อการเรียน

ปัจจุบันปี ค.ศ. 2019 อยู่ที่ 46.80 ยูโรต่อเดือน โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นนักเรียนที่ยังไม่แต่งงาน และไม่มีบุตร รายได้รวมของพ่อแม่ไม่เกิน 41,100 ยูโรต่อปี นักเรียนต้องมีอายุต่ำกว่า 17 ปี แต่มีข้อยกเว้นหากนักเรียนมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จะไม่สามารถรับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมได้ เพราะมีการจ่ายผลประโยชน์ของบุตรให้กับนักเรียนเมื่ออายุครบ 17 ปี แต่หากไม่มีการจ่ายผลประโยชน์บุตรให้นักเรียนสามารถขอรับทุนสนับสนุนการศึกษาได้ (Kela, 2019)

ตารางที่ 1 จำนวนเงินทุนสนับสนุนการศึกษา (Kela, 2019)

สำหรับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
ประเภท	จำนวนทุน ยูโร (EUR) ต่อเดือน	การพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง
ผู้ดูแลเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	350.28	-
แต่งงานแล้ว	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุ 18 ปีขึ้นไป	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุไม่เกิน 17 ปี	101.74	อาจเพิ่มเป็น 101.74 - 250.28 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุ 20 ปีขึ้นไป	81.39	อาจเพิ่มเป็น 81.39 - 182.13 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุไม่เกิน 19 ปี	38.66	อาจเพิ่มหรือลดเป็น 0 - 144.47 ยูโรต่อเดือน
อายุต่ำกว่า 17 ปี	นักเรียนอาจมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อ สื่อการเรียนเป็นเงิน 46.80 ยูโรต่อเดือน หากรายได้รวมของผู้ปกครองไม่เกิน 41,100 ยูโรต่อปี ยกเว้นหากนักเรียนมีสิทธิได้รับการศึกษา โดยไม่มีค่าใช้จ่าย จะไม่สามารถรับเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมได้	
สำหรับนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา		
ประเภท	จำนวนทุน ยูโร (EUR) ต่อเดือน	การพิจารณารายได้ของผู้ปกครอง
ผู้ดูแลเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	350.28	-
แต่งงานแล้ว	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุ 18 ปีขึ้นไป	250.28	-
อยู่คนเดียวและมีอายุไม่เกิน 17 ปี	101.74	อาจเพิ่มเป็น 101.74 - 203.48 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุ 20 ปีขึ้นไป	81.39	อาจเพิ่มเป็น 81.39 - 183.13 ยูโรต่อเดือน
อาศัยอยู่กับพ่อแม่ที่อายุไม่เกิน 19 ปี	38.66	อาจเพิ่มหรือลดเป็น 38.66 - 97.67 ยูโรต่อเดือน

เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นเงินกู้สำหรับนักเรียนและนักศึกษาที่รัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกันให้ ซึ่งจะต้องชำระคืน โดยนักศึกษาสามารถยื่นขอสินเชื่อกับธนาคารที่ตนเลือกได้ โดยการค้ำประกันเงินกู้ยืมจะกระทำผ่านองค์กร Kela ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ นักศึกษาไม่ต้องวางหลักประกันใด ๆ ส่วนดอกเบี้ยที่ต้องชำระสำหรับเงินกู้และกำหนดการชำระเงินจะตกลงกันระหว่างนักศึกษากับธนาคาร โดยการค้ำประกันเงินกู้มีอายุไม่เกิน 30 ปี นับจากการเบิกจ่ายกองทุนเงินกู้ครั้งแรก เงินกู้นี้เป็นเงินที่นอกเหนือจากเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับการซื้อสื่อการเรียน โดยเงินกูนักเรียนจะเบิกออกเป็นสองงวดในแต่ละปีการศึกษา (Kela, 2018)

คุณสมบัติของผู้กู้ คือ กรณีแรกผู้กู้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง, มีอายุ 18 หรือ 19 ปี, อยู่ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และไม่สามารถได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากรายได้ของผู้ปกครอง หรือกรณีที่สอง ผู้กู้ไม่ได้อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง, มีอายุต่ำกว่า 17 ปี, และผู้กู้ไม่มีสิทธิได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาประเภทอื่น ผู้กู้มีสิทธิได้รับการค้ำประกันจากรัฐบาลหากรายได้รวมของ พ่อแม่น้อยกว่า 61,000 ยูโรต่อปี (Kela, 2018)

ตารางที่ 2 จำนวนเงินค้ำประกันเงินกู้เพื่อการศึกษาของรัฐ (Kela, 2018)

ประเภทนักเรียนและนักศึกษา	ยูโร (EUR) ต่อเดือน
นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ยกเว้นการศึกษาระดับอุดมศึกษา	300
นักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ยกเว้นการศึกษาระดับอุดมศึกษา	650
นักศึกษาระดับอุดมศึกษา	650
ผู้รับเงินช่วยเหลือการศึกษาผู้ใหญ่ (เรียนที่ฟินแลนด์)	650
นักศึกษาที่เรียนต่อต่างประเทศ	800

นอกจากนี้ นักเรียนยังมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าเดินทางของโรงเรียน หากต้องเดินทางไปโรงเรียนอย่างน้อย 10 วันต่อเดือน โดยวัตถุประสงค์ของเงินอุดหนุนการขนส่ง คือ การชดเชยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน ซึ่งมีให้นักเรียนทั้งในสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสถาบันอาชีวศึกษา นักเรียนสามารถรับเงินอุดหนุนค่าเดินทางของโรงเรียนสำหรับการขนส่งสาธารณะหรือการขนส่งของโรงเรียน โดยเฉพาะเป็นหลัก หากไม่มีการขนส่งดังกล่าวสามารถขอรับเงินอุดหนุนค่าเดินทางโรงเรียนสำหรับการขนส่งที่จัดการด้วยตัวเอง เช่น โดยรถส่วนตัว เป็นต้น โดยคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเงินอุดหนุนการเดินทางไปโรงเรียน ได้แก่ เรียนและใช้ชีวิตในฟินแลนด์ มีการเรียนที่เต็มเวลา และต้องใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนนาน ทั้งนี้ อายุ รายได้ หรือทรัพย์สินไม่ส่งผลต่อสิทธิ

ดังกล่าวรวมถึงรายได้และทรัพย์สินของพ่อแม่ก็ไม่กระทบต่อจำนวนเงินอุดหนุนด้วยเช่นกัน แต่เงื่อนไขของการมีสิทธิจะแตกต่างกันบ้างสำหรับนักเรียนที่มีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Kela, n.d.)

ส่วนนักศึกษามีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร โดยจะอยู่ในรูปของส่วนลดค่าอาหารในร้านค้าที่เข้าร่วม โดยมีเงื่อนไข คือ ต้องอยู่อาศัยในฟินแลนด์ และกำลังศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทในมหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยศาสตร์ประยุกต์ หรือศึกษาในโปรแกรมอื่นที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร ซึ่งจะได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหาร 2.30 ยูโรต่อมื้อ โดยเงินอุดหนุนจะถูกหักออกจากราคาอาหารที่ร้านอาหารสำหรับอาหารหนึ่งมื้อต่อวัน อย่างไรก็ตามสิทธิใช้ไม่ได้แม้จะศึกษาในฟินแลนด์ถ้าเป็นการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศหรือเอกชน (Kela, 2018)

สรุป

ระบบการศึกษาฟินแลนด์มีลักษณะที่สำคัญ คือ เน้นความเท่าเทียมในการศึกษาและให้โอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน มูลเหตุประการสำคัญ คือ สาธารณรัฐฟินแลนด์ถือว่าการศึกษเป็นสิทธิมนุษยชนซึ่งความคิดดังกล่าวได้สอดแทรกและมีอิทธิพลต่อมุมมองการจัดสวัสดิการทางการศึกษาให้แก่ประชาชน จึงทำให้สาธารณรัฐฟินแลนด์ให้การศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาไม่มีค่าใช้จ่าย และยังจัดสวัสดิการที่เอื้อต่อการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดอาหารของโรงเรียน การให้สื่อการเรียนรู้แก่นักเรียนโดยไม่เสียเงิน สำหรับพื้นที่ห่างไกลและมีประชากรเบาบางต่างสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ผ่านบริการขนส่งของโรงเรียนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือบริการที่พักโดยไม่เสียเงิน ทั้งนี้ รัฐบาลฟินแลนด์ได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพทางการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานอย่างมาก จึงได้มีการตรากฎหมายฉบับใหม่ออกมาเพื่อขยายระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นแสดงให้เห็นการให้คุณค่าต่อระดับการศึกษาของประชากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาของเด็กและเยาวชน ในเรื่องของค่าธรรมเนียมการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่นอกเหนือจากผู้ที่มาจากสหภาพยุโรปหรือเขตเศรษฐกิจยุโรป แม้จะมีความเห็นและมีมุมมองในเชิงเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่จุดมุ่งหมายสำคัญยังอยู่ที่การนำภาษีไปจัดสรรเป็นสวัสดิการสังคมกลับคืนสู่ประชาชนซึ่งในขั้นนี้ได้แก่การศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ฟินแลนด์ยังมีมาตรการ

ช่วยเหลือส่วนบุคคลโดยมาในรูปของทุนเรียนและเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อรับประกันว่านักเรียนทุกคนจะสามารถบรรลุศักยภาพสูงสุดและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานผลการศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. เข้าถึงได้จาก
<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1547-file.pdf>
- Eurydice. (2019). Funding in Education. Retrieved from <https://www.csee-etu.org/en/news/1741-eurydice-describes-key-elements-of-the-school-2-0-for-the-21st-century>
- Full fabric. (n.d.). Why has Finland introduced tuition fees for non-EU students. Retrieved from <https://blog.fullfabric.com/why-finland-introduced-tuition-fees-non-eu-students>
- Future policy. (n.d.). Finland's Basic Education Act & General Education Policy. Retrieved from <https://www.futurepolicy.org/rightsofchildren/finlands-basic-education-act/>
- Kela. (2018). Meal subsidy. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/meal-subsidy>
- Kela. (2018). Student loan. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/financial-aid-for-students-student-loan>
- Kela. (2019). Study grant. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/financial-aid-for-students-study-grant>
- Kela. (n.d.). School transport subsidy. Retrieved from <https://www.kela.fi/web/en/school-transport-subsidy>
- Ministry of Education and Culture. (n.d.). Compulsory education to be extended in August 2019. Retrieved from <https://zhort.link/k7t>

Yle. (2019). Finland extends compulsory schooling age to 18. Retrieved from https://yle.fi/uutiset/osasto/news/finland_extends_compulsory_schooling_age_to_18/11698978